

Broj / 07 10812
Datum / 30. 06. 2020

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE
KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST
PODGORICA

Primijeno: 30.06.2020.			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
0702	3769/2		

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Gospodin

Darko Grgurović, izvršni direktor

POŠILJALAC CRNOGORSKI TELEKOM A.D.
PREDMET Zahtjev za naknadu neto troška USO za poslovnu 2019. godinu
DATUM 30.06.2020. godine

Poštovani,

Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore, na sjednici održanoj 10.09.2015. godine donio je Rješenje kojim je odredio da Crnogorski Telekom A.D. Podgorica pruža usluge Univerzalnog servisa:

- ispunjavanje opravdanog zahtjeva korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i javno dostupnim elektronskim komunikacionim uslugama na fiksnoj lokaciji, čime se omogućava govorna komunikacija i brzina prenosa podataka koja omogućava funkcionalni pristup internetu;
- posebne mjere i povoljnosti, kao i lica sa invaliditetom, uključujući i pristup hitnim službama, službi za davanje informacija o broju pretplatnika i imeniku pretplatnika, koje omogućavaju jednake mogućnosti za pristup javno dostupnim telefonskim uslugama koje imaju i drugi krajnji korisnici, kao i odgovarajući izbor operatora dostupnih većini krajnjih korisnika.

U skladu sa članom 92 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 40/13, 56/13, 2/17), i članom 5 Pravilnika o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa ("Službeni list Crne Gore", br. 012/14 od 07.03.2014), Crnogorski Telekom, kao operator Univerzalnog servisa, ima pravo na naknadu neto troška za pružanje usluge Univerzalnog servisa ako isti predstavljaju neopravdano finansijsko opterećenje.

Imajući u vidu navedeno i da je tokom 2019. godine Crnogorski Telekom za potrebe pružanja usluge Univerzalnog servisa, odnosno ispunjavanja opravdanih zahtjeva korisnika za obezbjedjivanje Univerzalnog servisa ostvario trošak koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje ovim putem podnosimo zahtjev za naknadu neto troška, i to uzimajući u obzir:

- samo troškove koji su neposredno povezani sa pružanjem usluga iz opsega usluga Univerzalnog servisa i ispunjavanje opravdanih zahtjeva korisnika za uslugama Univerzalnog servisa
- razumnu profitnu stopu koja se odnosi na usluge pružanja usluga iz oblasti Univerzalnog servisa

Troškovi obezbjedjivanju uslova za pružanje usluga Univerzalnog servisa u 2019. godini ukupno su iznosili 230.183,20 eura što uključuje troškove nastale u 2017, 2018 i 2019 godini a pored troškova implementacije lokacija na kojima je obezbijedjen priključak Univerzalnog servisa uključuje i troškove implementacije lokacije na kojoj još nije obezbijedjen priključak za korisnike koji su podnijeli opravdane zahtjeve za predmetni servis. Troškovi se dakle odnose na:

- o pružanje usluga Univerzalnog servisa korisnicima koji se te usluge koristili od 2016 i/ili 2017 i/ili 2018 godine na lokaciji Nudo, Gostilje, Trešnjevo, Medun, Prisoje, Lever Tara, Bijele Poljane, Vinići i Barice;

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

- o obezbjedjivanje uslova za izgradnju nove lokacije Univerzalnog servisa za koje je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost dala saglasnost da se realizuju kao US lokacija po opravdanim zahtjevima korisnika koji su te zahtjeve podnijeli ranijem USO Telenor tj lokacije Bliškovo opštini Bijelo Polje;
- o obezbjedjivanje uslova za izgradnju i implemenatciju novih lokacija Univerzalnog servisa koje je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost dala saglasnost da se relaizuju kao US lokacije po opravdanim zahtjevima korisnika koji su te zahtjeve podnijeli Crnogorskom Telekomu, na kojima je usluga obezbijedjena u 2019 godini i to : Čukovići ,Rijeka Crnojevića i Fundina- Podgorica.

Od ukupnih troškova za sve lokacije (troškovi nastali u 2017, 2018 i 2019 godini) samo troškovi dvije novoizgrađene aktivirane lokacije na kojima je obezbijedjen priključak u 2019 godine iznosili su ukupno 176.503,94 eura.

U prilogu dostavljamo dokaze (fakture, ugovore, Rješenje i dr.) kojima potvrđujemo sljedeće nastale troškove na lokacijama na kojima je priključak obezbijenjen i pružan servis od januara 2016 do kraja 2019 godine, i to:

	Dobavljač	Lokacija/usluga	Total EUR
1	Agencija za elektronske komunikacije*	Nudo - Naknada za radio frekvencije	556,62
2	Telenor doo.	Nudo - utrošena električna energija i sanacija NN voda	1.592,64
Ukupno za lokaciju Nudo (1)			2.149,26
3	Agencija za elektronske komunikacije*	Gostilje - Naknada za radio frekvencije	653,66
4	Telenor doo.	Gostilje - utrošena električna energija i zamjena split sistema	1.419,49
Ukupno za lokaciju Gostilje (2)			2.073,15
5	Agencija za elektronske komunikacije*	Cuce -Trešnjevo - Naknada za radio frekvencije	630,51
6	Telenor doo.	Cuce-Trešnjevo - utrošena električna energija	1.369,75
Ukupno za lokaciju Cuce-Trešnjevo (3)			2.000,26
7	Agencija za elektronske komunikacije*	Medun - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	212,52
8	Elektroprivreda Crne Gore	Medun - utrošena električna energija	1.058,43
Ukupno za lokaciju Medun (4)			1.270,95
9	Agencija za elektronske komunikacije*	Barice - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	1.133,44
10	Elektroprivreda Crne Gore	Barice - utrošena električna energija	1.359,12
Ukupno za lokaciju Barice (5)			2.492,56

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

11	Agencija za elektronske komunikacije*	Lever Tara - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	283,36	
Ukupno za lokaciju Lever tara (6)			283,36	
12	Ericsson	RBS Fundina	11.364,14	Trošak iz 2017**
13	Panos	Antenski sitem Fundina	3.651,00	trošak iz 2017**
14	Televex	RBS Fundina čelična konstrukcija	14.725,11	trošak iz 2018**
15	Televex	RBS Fundina infrastrukturni radovi	40.014,00	
16	Televex	RBS Fundina uzemljenje	22.225,64	
17	Huawei	MW	2.304,31	
18	Opština Podgorica - ostali prihodi	Taksa-RBS Fundina	15,00	trošak iz 2018**
19	Agencija za elektronske komunikacije*	Fundina - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	451,83	
20	Elektroprivreda Crne Gore	Fundina - utrošena električna energija	712,37	
Ukupno za lokaciju Fundina (7)			95.463,40	
21	Agencija za elektronske komunikacije*	Bijele Poljane - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	1.133,44	
22	Elektroprivreda Crne Gore	Bijele Poljane - utrošena električna energija	1.554,72	
Ukupno za lokaciju Bijele Poljane(8)***			2.688,16	
23	Agencija za elektronske komunikacije*	Vinici - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	850,08	
24	Elektroprivreda Crne Gore	Vinici - utrošena električna energija	1.251,41	
Ukupno za lokaciju Vinici (9)			2.101,49	
25	Kodar Inzenjering D.O.O.	RBS Cukovici - infrastrukturni radovi	41.209,20	
26	Ericsson	RBS Cukovici	28.189,10	trošak iz 2018**
27	Panos Inzenjering DOO	RBS Cukovici - antene	2.866,59	trošak iz 2018**
28	Ericsson	RBS Cukovici - instalacija	4.279,60	
29	Huawei	MW	2.746,27	
30	Agencija za elektronske komunikacije*	Cukovici - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	898,19	
31	Elektroprivreda Crne Gore	Cukovici- utrošena električna energija	851,59	
Ukupno za lokaciju Cukovici (10)			81.040,54	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)			191.563,13	

Prihodi	Total EUR
Prihodi od korisnika US	1.943,06
Prihodi od poziva ostvarenih ka brojevima US	64,69

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

Prihodi od terminacije poziva prema korisnicima US	103,40
Ukupno	2.111,14
Neto trošak	189.451,99

* Rješenje Agencije broj 0205-326/3 od 7.02.2019 godine

**trošak nastao 2017 i/ ili 2018 godini ali nije odobren kao dio neto troška US za navedenu godinu jer na predmetnoj lokaciji u tom periodu nije bio obezbijedjen servis

*** u 2019 godini nijedan US korisnik nije koristio servis na lokaciji Bijele Poljane Cetinje

Prihodi od pružanja usluga Univerzalnog servisa u 2019. godini (za 30 korisnika koji su imali aktivan priključak tokom 2019 godine, a tokom godine su neki povremeno bili suspendovani a neki su i deaktivirani); iznosili su **2.111,14 eura** i odnose se na pozive US korisnika i usluga korišćenja interneta (**1.943,06 eura**); prihode od poziva ostvarenih ka brojevima US (**64,69 eura**) kao i prihode od terminacije poziva prema korisnicima US (**103,40eura**)

Uzimajući u obzir naprijed navedene troškove i prihode, kao i činjenicu da Agencija prilikom priznavanja neto troška za određenu godinu priznaje samo troškove aktiviranih lokacija tj onih na kojima je servis pružen do kraja godine za koju se isti zahtjev za priznavanje neto troška podnosi, te ukupan iznos prihoda koje je Crnogorski Telekom ostvario od pružanja usluga Univerzalnog servisa, kao i činjenicu da je Agencija Crnogorskom Telekomu odobrila tehničko rješenje koje podrazumijeva 2G+3G tehnologiju (Zapisnik broj 0402-9376/1 od 22.12.2017. godine sa sastanka u Agenciji sadrži generalni zaključak te vrste), a ne 2G+4G koja je implementirana na lokaciji Čukovići odnosno 4G tehnologija koja je primijenjena na lokaciji Fundina ukupni gore prikazani neto trošak za 2019 godinu treba umanjiti za **9.309,40 eura** za koliko bi troškovi implementacije lokacija Fundina-Podgorica i Čukovići , Rijeka Crnojevića- Cetinje bili niži da je primijenjena odobrena 2G+3G odnosno 3G tehnologija. Takodje iznos obračunatog neto troška za 2019 godinu treba umanjiti za još **2.688,16 eura** što su trokovi nastali u 2019 godini za US lokaciji Bijele Poljane, Cetinje jer u 2019 godini nijedan instalirani US korisnik nije koristio servis.

Shodno navedenom dolazi se do obračuna neto troška USO Crnogorski Telekom za poslovnu 2019. godinu u iznosu od **177.454,43 eura** .

Medjutim želimo naglasiti da, u slučaju lokacije Fundina nije bila ni moguća implementacija 3G rješenja (što je komunicirano Agenciji i ostalim operatorima u postupku odobravanja tehničkog rješenja), jer raspodjela frekvencija koje koristi Telekom u opsegu 900MHz ne dozvoljava implementaciju 3G 900 MHz u Podgorici a sa 3G na 2100 MHz ne bi moglo biti obezbijedjeno kvalitetno pokrivanje tako da vjerujemo da će Agencija prilikom donošenja odluke o priznavanju neto troška USO Crnogorski Telekom za 2019 godinu ipak uzeti u obzir ovu okolnost i priznati stvarno nastale troškove za implementaciju lokacije Fundina, Podgorica navedene u gornjoj tabeli. No bez obzira na navedeno u obavezi smo prikazati procjenu troškova baznih stanica Fundina i Čukovići koji bi bili u slučaju da je implementirano 2G +3G/3G rješenje (profakture dobavljača prilog Zahtjevu za neto trošak za 2019 godine).

U tabeli niže daje se navedena procjena

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

RBS	dobavljač	Stvarni troškovi 2G+4G 2G/4G (€)	Procjena troškova 2G/3G ili samo 3G (€) po profakturama	Razlika u eurima
RBS	dobavljač	4G	3G	razlika
RBS Fundina	Ericsson Nikola Tesla d.d	11.364,14	11.491,18	+127,04
RBS Fundina -antene	Panos Inženjering DOO	3.651,00	1319,49	-2331,51
Ukupno razlika				-2204,47
		2G/4G	2G/3G	razlika
RBS Čukovići	Ericsson Nikola Tesla d.d	28.189,10	22.755,14	-5433,96
RBS Čukovići antene	Panos Inženjering DOO	2.866,59	1.195,62	-1.670,97
Ukupno razlika				- 7,104.93
Total razlika za obje lokacije				- 9309,40

Na osnovu svega gore navedenog Crnogorski Telekom podnosi ovaj zahtjev za naknadu neto troška USO za poslovnu 2019 godinu u iznosu od 177.454,43 eura. Žiro račun Crnogorskog Telekoma na koji treba izvršiti uplatu dodijeljenih sredstava je 510-103-22 koji se vodi kod Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica.

Napomena- prilikom obračuna neto troška od 177.454,43 eura pored troškova lokacije Bijele Poljane za 2019 godinu (korišćenja radio frekvencija i potrošnje električne energije, jer ranije instalirani US korisnici na toj lokaciji nijesu koristili US servis u 2019 godini) te razlike u troškovima implementacije tehničkih rješenja za dvije nove lokacije implementirane u 2019, nijesu uzeti u obzir ni sljedeći troškovi:

- dosadašnji troškovi implementacije odobrene US lokacija Bliškovo koju Telekom nije uspio aktivirati u 2019 godini u iznosu od 38.620,07 eura (troškovi su nastali u 2017 godini) a koji će biti, pored ostalih troškova nastalih u 2020 godini, uključeni u zahtjev za odobravanje neto troška za 2020 godine ukoliko ova lokacija bude implementirana do kraja 2020 godine.
- troškovi koji su posljedica regulatornih obaveza koje su nametnute operatoru na osnovu analize tržišta
- troškovi zaposlenih koji su interno bili angažovani na aktivnostima obezbjeđivanja servisa korisnicima Univerzalnog servisa, poslovima redovnog održavanja, mjerenja signala na lokacijama na kojima je bilo potrebno provjeriti novo signala sa postojeće infrastrukture ili preduzeti druge aktivnosti na određivanju mikro lokacije i dr.
- troškovi obezbjeđivanja terminalnih-korisničkih uređaja (telefona za korisnike)
- troškovi koji su posljedica zadovoljavanja obaveza nacionalne bezbjednosti i odbrane države
- troškovi pružanja elektronskih komunikacionih usluga koje nijesu iz opsega usluga Univerzalnog servisa
- troškovi kompenzacije i povraćaja kranjim korisnicima nastali zbog neadekvatnog kvaliteta pružene usluge iz opsega usluga Univerzalnog servisa
- troškovi modernizacije mreže koji nijesu bili namijenjeni poboljšanju ili ispunjavanju obaveze pružanja Univerzalnog servisa propisanog i kvaliteta
- troškovi raščlanjavanja računa, selektivne blokade odlaznih poziva,

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

Imajući u vidu da saglasno propisima operator Univerzalnog servisa koji pruža uslugu pristupa javnom elektronskoj komunikacionoj mreži i javno dostupnim elektronskim komunikacionim uslugama na fiksnoj lokaciji u obračunu neto troškova mora jasno identifikovati i opisati:

- profitabilne i neprofitabilne krajnje korisnike Univerzalnog servisa
- granicu na kojoj neprofitabilan korisnik postaje profitabilan
- troškove obezbeđivanja određenih povoljnosti za krajnje korisnike iz kategorije lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom jer su te povoljnosti dio ponude Crnogorskog Telekom na javnom konkursu po osnovu koga je Crnogorski Telekom imenovan za operatora Univerzalnog servisa a koja je uskladjena sa zahtjevima konkursne dokumentacije
- troškove obezbeđivanja određenih povoljnosti za krajnje korisnike lica sa niskim primanjima jer su te povoljnosti dio ponude Crnogorskog Telekom na javnom konkursu po osnovu koga je Crnogorski Telekom imenovan za operatora Univerzalnog servisa a koja je uskladjena sa zahtjevima konkursne dokumentacije

Ističemo da poslovnoj 2019. godini nema profitabilnih korisnika pa usled toga nema potrebe za postavljanjem granice na kojoj takav korisnik postaje profitabilan, što se vidi iz analize ostvarenih troškova i prihoda u poslovnoj 2019. godini. Osim toga, obzirom na broj korisnika Univerzalnog servisa kojima je počev od 26 januara 2016 godine do 31 decembra 2019 godine obezbijedjen priključak za US iznosio 53, Crnogorski Telekom nije imao ostvarenu nematerijalnu korist odnosno nije došlo do prepoznatljivosti brenda, prisutnosti na teritoriji države kao ni marketinške prednosti.

II

Ostvareni neto trošak Univerzalnog servisa u 2018 godini u odnosu na procjenu neto troška sadržanog u Ponudi Crnogorskog Telekom na javnom konkursu za usluge :

- ispunjavanje opravdanog zahtjeva korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i javno dostupnim elektronskim komunikacionim uslugama na fiksnoj lokaciji, čime se omogućava govorna komunikacija i brzina prenosa podataka koja omogućava funkcionalni pristup internetu;
- posebne mjere i povoljnosti za lica smanjene pokretljivosti, kao i lica sa invaliditetom, uključujući i pristup hitnim službama, službi za davanje informacija o broju pretplatnika i imeniku pretplatnika, koje omogućavaju jednake mogućnosti za pristup javno dostupnim telefonskim uslugama koje imaju i drugi krajnji korisnici, kao i odgovarajući izbor operatora dostupnih većini krajnjih korisnika

Konkursnom Dokumentacijom za javni konkurs za određivanje operatora Univerzalnog servisa u oblasti elektronskih komunikacija broj: 0402 - 3993/4 od 1. jula 2015. godine za tačku 1.1.) Konkursne dokumentacije u dijelu

4. IZRADA, ROK, MJESTO I NAČIN PODNOŠENJA PONUDA

4.1. Sadržaj ponude

Pod od tačkom 2) u četvrtoj alineji (str.5) definisano je koje dokaze ponudjač treba da ponudi, i to kako slijedi :

„2) Dokaze o sposobnosti ponuđača da obezbijedi uslugu Univerzalnog servisa koja je predmet javnog konkursa:

- Plan za nastavak pružanja usluga Univerzalnog servisa postojećim korisnicima Univerzalnog servisa.

U ponudi treba dati generalni plan nastavka pružanja usluga Univerzalnog servisa za postojeće korisnike, bez iznošenja detalja za pojedine korisnike.

Uslugu Univerzalnog servisa 1.1. za sada koristi 20 korisnika na teritorijama opština: Cetinje (Mjesna zajednica Trešnjevo - numeracija 041 690xxx), Danilovgrad (Mjesna zajednica Gopstilje - numeracija 020 690xxx), Žabljak (numeracija 052 690xxx) i Podgorica (numeracija 020 690xxx). Korisnici usluga

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

Univerzalnog servisa u opštinama Cetinje i Danilovgrad stanuju u ruralnom području. Korisnici u Žabljaku i Podgorici stanuju u urbanom području. Za potrebe pružanja usluga Univerzalnog servisa u Mjesnoj zajednici Trešnjevo izgrađena je radio bazna stanica Trešnjevo. Za potrebe pružanja usluga u Mjesnoj zajednici Gostilje izgrađena je radio bazna stanica Gostilje. U toku III kvartala 2015. godine u rad će biti puštena i radio bazna stanica Nudo koja će služiti za potrebe pružanja usluga Univerzalnog servisa u Mjesnoj zajednici Nudo.

Takodje je u Tački 4 Konkursne dokumentacije definisano je na koji način se vrši procjena troškova pružanja usluge Univerzalnog servisa za narednih pet godina i to :

„4) Procijenu troškova pružanja usluge Univerzalnog servisa za narednih pet godina, na osnovu troškovnog modela koji obuhvata procjenu troškova pružanja usluge, procjenu prihoda i procjenu materijalnih i nematerijalnih koristi koje se stiču pružanjem usluga Univerzalnog servisa koje su predmet javnog konkursa, u skladu sa propisima Univerzalnog servisa;

Za uslugu 1.1. Univerzalnog servisa potrebno je da ponuđač navede i obrazloži procjenu troškova pružanja usluga Univerzalnog servisa za 1.000 korisnika. Procjena troškova za uslugu 1.1. pored ostalog, obavezno treba da obuhvati procjenu troškova obezbjeđenja nastavka pružanja usluga Univerzalnog servisa postojećim korisnicima Univerzalnog servisa (eventualna instalacija RBS na lokacijama Trešnjevo, Gostilje i Nudo, promjena terminalne korisničke opreme i dr.)

Pored navedenog u proceduri postavljanja pitanja vezano za Konkursnu dokumentaciju za javni konkurs za određivanje operatora Univerzalnog servisa u oblasti elektronskih komunikacija Agencija je 16.07.2015. godine na upit Crnogorskog Telekomu sljedeće sadržine :

„4. Pitanje U kriterijumima za pružaoca usluge Univerzalnog servisa iz poglavlja 1 tacka 5.1. podtačka 3 „Troškovi pružanja usluge“ str 14 Konkursne dokumentacije „navodi da su Ponudjači dužni da ponude iznos planiranog neto troška za 1000 korisnika Univerzalnog servisa na godišnjem nivou .Potrebno nam je pojasnjenje u odnosu na koji broj lokacija je ponudjač dužan da izvrši procjene troška od 10. jula 2015 godine “

dala sljedeći odgovor:

„Odgovor na pitanje 4:

Ponuđač u ponudi treba da navede specifikaciju i iznos planiranog neto troška koji će imati prilikom pružanja usluga za 1.000 korisnika Univerzalnog servisa, za jednu godinu pružanja usluge Univerzalnog servisa. Pri proračunu neto troška pretpostaviti da je 1.000 korisnika raspoređeno u svim crnogorskim opštinama u skladu sa učešćem pojedine opštine u ukupnom broju stanovnika Crne Gore: Andrijevica 0,8%, Bar 6,8%, Berane 4,4%, Bijelo Polje 7,4%, Budva 3,1%, Cetinje 2,7%, Danilovgrad 3,0%, Gusinje 0,6%, Herceg Novi 5,0%, Kolašin 1,4%, Kotor 3,6%, Mojkovac 1,4%, Nikšić 11,7%, Petnjica 1,1%, Plav 1,5%, Pljevlja 5,0%, Plužine 0,5%, Podgorica 30,0%, Rožaje 3,7%, Šavnik 0,3%, Tivat 2,3%, Ulcinj 3,2% i Žabljak 0,6%.

Prilikom proračuna neto troška za pružanje usluga Univerzalnog servisa za 1.000 korisnika pretpostaviti da se za pružanje usluge Univerzalnog servisa koriste postojeći kapaciteti elektronske komunikacione mreže, bez troškova eventualnog proširenja mreže za potrebe pružanja Univerzalnog servisa. Izgradnja nove infrastrukture za potrebe pružanja Univerzalnog servisa zavisi od podnijetih zahtjeva, koji sada nijesu predvidivi, pa se sada ne mogu ni specificirati troškovi izgradnje infrastrukture za pružanje usluga Univerzalnog servisa za naredni period.

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

Troškovi proširenja mreže operatora Univerzalnog servisa za potrebe realizacije podnijetih zahtjeva za priključak Univerzalnog servisa zavise od lokacije za koju je zahtjev podnjet i tehničkog rješenja za realizaciju zahtjeva. Ove troškove će Agencija odobravati na osnovu podnijetih zahtjeva za priključke Univerzalnog servisa, odobrenog tehničkog rješenja i troškova njegove realizacije."

Crnogorski Telekom je u skladu sa pomenutim zahtjevima Konkursne dokumentacije za predmetni javni konkurs, te dodatnim pojašnjenjem Agencije svojom Ponudom na predmetni javni konkurs definisao sljedeću: **Procjenu troškova pružanja usluge Univerzalnog servisa za narednih pet godina**

„Kao što je navedeno u dokumentaciji, Crnogorski Telekom je dostigao pokrivenost stanovništva 3G servisom od 94% i u regularnim razvojnim planovima je predviđena je dalja ekspanzija 3G i 4G mreže koja će povećati dostupnost širokopoljnih internet usluga koje zadovoljavaju minimalne zahtjeve za pružanje usluga Univerzalnog servisa. Imajući u vidu navedeno, očekujemo da će se pored postojećih korisnika koji se nalaze u servisnim zonama tri postojeće USO lokacije, ostali korisnici koji će zahtijevati uslugu Univerzalnog servisa biti u zonama pokrivanja postojeće mreže Crnogorskog Telekoma, te da neće biti potrebna izgradnja novih lokacija u narednom petogodišnjem periodu.

Obzirom da troškovi izgradnje nove infrastrukture za potrebe pružanja Univerzalnog servisa zavise od vrste lokacije za koju je zahtjev podnjet kao i primijenjenog tehničkog rješenja za realizaciju, oni se u ovom trenutku ne mogu predvidjeti te ni specificirati.

Uzimajući u obzir prethodno navedene pretpostavke, za opsluživanje 1000 korisnika u 23 crnogorske opštine s tim da je broj mogućih korisnika utvrđen saglasno procentualnom učešću broja stanovnika pojedine opštine u ukupnom broju stanovnika u Crnoj Gori, procijenjeni neto trošak za period od 5 godina je dat u sledećoj tabeli:

Troškovi	2016	2017	2018	2019	2020
Postojeće US lokacije (bazne stanice i terminalna oprema)	69.810	0	0	0	0
Nove lokacije za korisnike US	0	0	0	0	0
Terminalna oprema i usluga instalacije za 1000 novih korisnika (1000 korisnika u prvoj godini)	110.000	0	0	0	0
Održavanje (potrošnja el. en. dizel agregati, redovno održavanje...)	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Troškovi zakupa	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Ukupni troškovi	194.810	15.000	15.000	15.000	15.000

Prihodi	2016	2017	2018	2019	2020
Broj korisnika - kumulativno	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Naknade za priključenje	8.000	0	0	0	0
Računi korisnika	96.000	96.000	96.000	96.000	96.000
Terminacija poziva prema US korisnicima (iz CT mreže i izvan)	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Ostali korisnici na baznim stanicama	90	90	90	90	90
Ukupni prihodi	106.090	98.090	98.090	98.090	98.090

Prihodi od nematerijalnih koristi	2016	2017	2018	2019	2020
Nematerijalne koristi	0	0	0	0	0

Neto trošak	88.720	-83.090	-83.090	-83.090	-83.090	-243.640
-------------	--------	---------	---------	---------	---------	----------

Shodno datoj tabeli planiranii neto trošak pružanja usluga Univerzalnog servisa koje su predmet ove ponude, a koji je obračunat saglasno zahtjevima konkursne dokumentacije i pozitivnim propisima, iznosi 0,00 eura za period od pet godina, budući da se očekuje da će troškovi pružanja usluge biti pokriveni prihodima od pruženih usluga."

Crnogorski Telekom je, dakle, svoje procjene troškova pružanja gore pomenutih usluge Univerzalnog servisa uradio uzevši u obzir date pretpostavke da će za jednu godinu imati 1000 korisnika Univerzalnog servisa u 23 crnogorske opštine, da treba obezbijediti servis za postojećih 20 korisnika koji su servis koristili kod postojećeg USO, da će imati određene troškove održavanja lokacija Univerzalnog servisa i trokove zakupa, da će korisnicima morati obezbijediti opremu za obezbjedjivanje servisa. Takodje je u obračunu dao procjene prihoda od 1000 korisnika, od interkonekcije te procjenu da će na tim lokacijama pružati servis i drugim korisnicima ne samo korisnicima Univerzalnog servisa. Procjena obračuna neto troška je sljedstveno uključivala i procjenu prihoda od pružanja usluga za 1000 korisnika tj pretpostavljenog broja korisnika. Medjutim pretpostavljeni iznos prihoda se nije mogao ostvariti jer su prihodi od 30 korisnika u 2019 godini iznosili svega 2.111,14 eura.

Koliko je to bila realna ocjena da će broj korisnika biti 1000 nije bilo na Crnogorskom Telekomu kao ponudjaču da to procjenjuje. Ponudjač je u obračunu ponudjenog neto troška morao uzeti taj input u obzir.

III

U skladu sa prethodno navedenim, usluga Univerzalnog servisa do kraja 2019 godine je obezbijedjena za 53 korisnika od kojih je samo u 2019 godini usluga Univerzalnog servisa pružena za 8 korisnika i to na dvije lokacije Fundina Podgorica i Čukovići Rijeka Crnojevića Cetinje. Implementacija lokacija Bliškovo-Bijelo Polje, je i dalje u toku (troškovi implementacije lokacije nastali su 2017 godine) a stvaraju se i preduslovi za implementaciju lokacije Jelovica –Berane i Pometenici Žabljak . Implementacija ovih lokacija je odobrena od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost po važećoj Proceduri koju je usvojila Agencija. Takodje se napominje da je Telekom pružao usluge Univerzalnog servisa u 2019 godini i na još tri lokacije Ubli , Mosor i Meterizi što nije zahtijevalo posebne troškove imajući u vidu nivo pokrivenosti signalom mobilne mreže Telekoma na lokacijama pretplatnika u tim mjestima.

Crnogorski Telekom je, što se iz navedenog kao i iz priložene dokumentacije može zaključiti, savjesno s pažnjom dobrog privrednika i efikasnog operatora, obezbijedio uslove da uz najmanje moguće troškove postojeći i novi korisnici dobiju traženu uslugu .

U skladu sa odredbom člana 93 Zakona o elektronskim komunikacijama Crnogorski Telekom kao operator Univerzalnog servisa vodi odvojeno računovodstvo za predmetnu oblast na način sto su u računovodstvenom sistemu Crnogorskog Telekoma definisana konta prihoda i troškova za Univerzalni servis, na kojima se knjiže samo iznosi vezani za Univerzalni servis.

Takodje, vezano za CAPEX (kapitalna ulaganja) u sistemu postoji posebna linija budžeta (takozvani WBS element) na kojem se knjiže samo investicije vezane za Univerzalni servis.

IV

Crnogorski Telekom na osnovu navedenog predlaže da Agencija donese Rješenje o priznavanju neto troška Univerzalnog servisa u iznosu od 177.454,43 eura nastolog po osnovu obavljanja poslova operatora Univerzalnog servisa od strane Crnogorskog Telekoma u 2019 godini koji uključuje sve aktivnosti koje se preduzimaju da bi se ispunili opravdani zahtjevi korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

mreži i javno dostupnim elektronskim komunikacionim uslugama na fiksnoj lokaciji mjestu čime se omogućava govorna komunikacija i brzina prenosa podataka koja omogućava funkcionalni pristup internetu, uz posebne posebne povoljnosti za lica sa niskim primanjima , kao i lica sa invaliditetom.

Potrebno je da Agencija prilikom odlučivanja o priznavanju neto troška Crnogorskog Telekomu kao operatora Univerzalnog servisa uvaži činjenicu da period ispunjavanja uslova za obezbjeđivanje servisa kada je u pitanju izgradnja novih lokacija po pravilu traje veoma dugo najčešće zbog okolnosti koje nijesu u domenu odgovornosti samog opearatora, što je Agenciji poznato iz izještaja o napretku u implementaciji koji se Agenciji dostavljaju dva puta mjesečno. Naročito te aktivnosti mogu biti dugotrajne kada je u pitanju situacija da je izbrana mikrolokacija koja je ocijenjena kao najpogodnija za pružanje usluga konkretnim korisnicima, na državnom zemljištu za koje nije ni izvršena parcelacija (slučaj Bliškovo i Fundina) ali i mnogi drugi razlozi koji mogu uticati da te aktivnosti predugo traju poput pribavljanja saglasnosti za priključak na elektrodistributivnu mrežu (poseban slučaj lokacije Bliškovo koji zavisi od izgradje nove trafostanice sto je u nadležnosti kompanije CEDIS) itd. Kako je Telekom nastojeći da što prije odradi aktivnosti koje jesu u njegovoj nadležnosti, imao određene troškove već u 2017 i 2018 godini (nabavka opreme i dr) i, iako te lokacije nijesu implementirane u tom periodu , već u slučaju lokacije Fundina i Čukovići tek u 2019 godini, cijenimo da su ispunjeni uslovi da se i taj dio neto troška, koji je nastao prije 2019 godine a kao rezultat ispunjavanja uslova za obezbjeđivanje usluga budućim korisnicima Univerzalnog servisa na pomenute dvije lokacije, prizna kao neopravdano finansijsko opterećenje USO Crnogorski Telekom u 2019 godini.

Srdačan pozdrav,

Pavle Đurović
Pavle Đurović

Direktor Sektora za korporativne i pravne poslove i sekretar Društva

Priloga : 99